

Uz sākumlapu>Jūsu tiesības>Noziedzīgos nodarījumos cietušie>**Cietušo tiesības (katrā valstī)** **Cietušo tiesības (katrā valstī)**

Vācija

Jūs atzīs par **cietušo noziedzīgā nodarījumā**, ja Jums ir nodarīts kaitējums, piemēram, esat ievainots vai Jūsu īpašums ir bojāts vai nozagts tāda nodarījuma rezultātā, kas atzīstams par noziedzīgu nodarījumu saskaņā ar Vācijas tiesību aktiem. Jums kā cietušajam noziedzīgā nodarījumā likums paredz noteiktas individuālas tiesības pirms tiesas procesa, tiesas procesa laikā un pēc tā.

Kriminālprocess Vācijā sākas ar izmeklēšanu, kuru veic policija un prokuratūra; izmeklēšanu var sākt arī uz cietušās personas ziņojuma pamata. Ja pret aizdomās turēto nepietiek pierādījumu, lai izvirzītu apsūdzību, prokuratūra izbeidz kriminālprocesu. No otras puses, ja ir pietiekami pierādījumi, prokuratūra nosūta lietu izskatīšanai tiesā. Tomēr tā var arī izbeigt procesu atsevišķos citos gadījumos, piemēram, ja aizdomās turētais ir atlīdzinājis Jums nodarītos materiālos zaudējumus vai izpildījis noteiktas prasības un norādījumus.

Ja pēc apsūdzības izvirzīšanas tiesa uzsāk galveno tiesas procesu, tiesas sēdē tiks izvērtēti pierādījumi pret apsūdzēto. Ja tiesa apsūdzēto atzīs par vainīgu, tā viņu notiesās un piespriedīs sodu. Tomēr arī tiesa var izbeigt procesu pret apsūdzēto attiecīgās un mazāk smagās lietās, piemēram, ja apsūdzētais pauž nožēlu un piedalās cietušā un pārkāpēja mediācijā. Ja pierādījumi pret apsūdzēto ir nepietiekami, tiesai viņš ir jāatļauj. Kad spriedums ir pasludināts, kriminālprocesu var turpināt augstākas instances tiesā saistībā ar tā pārsūdzēšanu.

Kā cietušais Jūs varat piedalīties kriminālprocesā liecinieka statusā vai aktīvāk iesaistīties tajā, oficiāli kļūstot par privāto apsūdzētāju (*Privatkläger*) vai privāto papildu apsūdzētāju (*Nebenkläger*), un tādējādi izmantot dažādās Jums pieejamās tiesības. Kā privātam apsūdzētajam Jums būs prokurora tiesības; kā privāts papildu apsūdzētājs Jūs piedalīsieties procesā kopā ar prokuroru.

Ar vienu klikšķi uz attiecīgās saites Jūs nonāksiet turpmākajās **faktu lapās**, kurās tiks izskaidroti dažādie lietas posmi un aprakstītas Jūsu kā noziegumos cietušā tiesības, kad ziņojat par noziegumu, nozieguma izmeklēšanas laikā, tiesas procesa laikā vai pēc tiesas procesa pirmajā instancē. Varat arī uzzināt vairāk par savām tiesībām uz kompensāciju, kā arī par palīdzību un atbalstu, ko varat saņemt.

Protams, šīs informācijas lapas ir tikai ievads daudziem, atšķirīgiem noteikumiem. Piemēram, Jums būtu vajadzīga konkrētāka informācija par tiesvedību, kurā apsūdzētais ir pusaudzis vai jauns pieaugušais, kas šeit nemaz nav skarta.

Noklikšķiniet uz norādītajām saitēm, lai iegūtu nepieciešamo informāciju

- 1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības
- 2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā
- 3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa
- 4 - Kompensācija
- 5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

1 - Manas kā noziegumā cietušā tiesības

Kādu informāciju es saņemšu no iestādes (piemēram, policijas, prokurora), kad ir noticis noziegums, bet vēl neesmu par to ziņojis?

Lai palīdzētu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un sniegtu viņiem norādes saistībā ar jautājumiem, kas uz viņiem attiecas, Federālā Tieslietu un patērētāju aizsardzības ministrija (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, BMJV*) ir izstrādājusi **Bukletu noziedzīgos nodarījumos cietušajiem (*Merkblatt für Opfer einer Straftat*)** un **Rokasgrāmatu cietušajiem (*Opferfibel*)** un izveidojusi platformu <http://www.hilfe-info.de>.

[Buklets noziedzīgos nodarījumos cietušajiem](#) [vairāk nekā 25 valodās](#) atrodams *BMJV* mājaslapā un arī platformā *hilfe-info.de*, un tajā apkopota kodolīga informācija par to, kā atrast cietušo atbalsta organizāciju, paziņot par noziedzīgu nodarījumu, saņemt informāciju par kriminālprocesu, kā arī informācija par liecināšanu, izmaksām, advokāta pārstāvību un zaudējumu atlīdzināšanu.

Plašāks apraksts par cietušo un personu, kam nodarīts kaitējums, tiesībām kriminālprocesā, tai skaitā iesniegumu paraugi un kontaktinformācija ir atrodama [Rokasgrāmatā cietušajiem](#).

Stikāka informācija par iespēju saņemt psihosociālo atbalstu tiesvedības laikā ir iekļauta šim nolūkam izstrādātā [bukletā](#), kas ir pieejams arī tiešsaistē un angļu valodā.

Lai nodrošinātu svarīgākās informācijas pieejamību arī tiešsaistē, *BMJV* ir izveidojusi valsts mēroga **cietušo aizsardzības platformu**. Platformā <http://www.hilfe-info.de> atrodama informācija par iespējām saņemt palīdzību un konsultācijas, zaudējumu atlīdzināšanu un kriminālprocesa norisi. Izmantojot konsultāciju punktu meklētāju, cietušie var ātri atrast viņa tuvumā esošos palīdzības piedāvājumus, kur tiek sniegtas konsultācijas pa tālruni, tiešsaistē vai personīgi.

Platformā *hilfe-info.de* ir ievietota konkrēta informācija, piemēram, no vardarbības ģimenē un seksuālas vardarbības cietušajiem, digitālajā telpā izdarītu noziedzīgu nodarījumu cietušajiem vai terora aktos cietušajiem. Ir norādītas kontaktpersonas, piemēram federālās valdības pilnvarotais cietušo un terora aktos iekšzēmē apgādnieku zaudējušo personu jautājumos profesors Dr.Edgars Franke.

Ar meklētāja palīdzību lietotāji var ātri un tieši atrast atbilstošo atbalsta piedāvājumu. Video un audiointervijās, kā arī ilustratīvos skaidrojošos video ir aprakstīti dažādi palīdzības piedāvājumi.

Es nedzīvoju tajā ES valstī, kurā noziegums tika izdarīts (esmu ES vai trešās valsts pilsonis). Kā tiek aizsargātas manas tiesības?

Jūs varat ziņot par noziedzīgo nodarījumu kādā Vācijas policijas iecirknī vai prokuratūrā. Pēc tam prokuratūra pārbauda, vai Vācijā ir iespējams veikt kriminālvajāšanu. Ja tas nav iespējams vai ja kriminālvajāšanu Vācijā nav iespējams veikt citu iemeslu dēļ, prokuratūra nodod lietu tās citas ES dalībvalsts kompetentajai tiesībsargāšanas iestādei, kurā izdarīts noziedzīgais nodarījums.

Kādu informāciju es saņemšu, ja ziņošu par noziegumu?

Jūs saņemsiet iesnieguma (*Strafanzeige*) rakstisku apstiprinājumu ar Tšu kopsavilkumu par jūsu sniegto informāciju attiecībā uz paziņoto nodarījumu un tā laiku un vietu.

Ja jūs savā iesniegumā būsiet to pieprasījis, jums tiks paziņots par tiesvedības iespējamo izbeigšanu, galvenās tiesas sēdes norises vietu un laiku, kā arī par apsūdzētajam izvirzīto apsūdzību un tiesvedības iznākumu.

Turklāt jums kā noziedzīgā nodarījumā cietušajam pēc jūsu pieprasījuma tiks paziņots, vai notiesātajam ir dots rīkojums nesazināties ar jums un netuvoties jums.

Ja jūs varat pierādīt likumīgas intereses vai tas jau ir izdarīts procedūrā par jūsu civilprasības pieņemšanu, jūs var informēt arī par to, vai apsūdzētajam(-ajiem) vai notiesātajam(-ajiem) tiks piemēroti brīvības atņemšanas vai piespiedu ievietošanas pasākumi vai ir beigusies to piemērošana, vai arī pirmo reizi tiek mīkstināti ieslodzījuma noteikumi vai ir piešķirts atvaļinājums. Par turpmāku ieslodzījuma noteikumu mīkstināšanu vai piešķirtu atvaļinājumu jūs tiksiet informēts, ja jums ir likumīgas intereses un ja nepastāv prevalējošas aizsargājamas notiesātā intereses.

Tāpat jūs tiksiet informēts gadījumā, ja notiesātais būs aizbēdzis no ieslodzījuma vietas. Šādā gadījumā jūs informēs arī par pasākumiem, kas veikti jūsu aizsardzībai.

Vai man ir tiesības uz bezmaksas mutiskās vai rakstiskās tulkošanas pakalpojumiem (sazinoties ar policiju vai citām iestādēm vai izmeklēšanas un tiesas procesa laikā)?

Ziņojot par nodarījumu, jūs saņemsiet nepieciešamo lingvistisko palīdzību, lai varētu sagatavot iesniegumu jums saprotamā valodā un jums nerastos izmaksas. Pēc jūsu pieprasījuma jūs saņemsiet iesnieguma rakstisku apstiprinājumu jūsu valodā.

Ja tas nepieciešams, jums var bez maksas nodrošināt tulku nopratināšanā pirmstiesas izmeklēšanas un galvenās tiesas sēdes laikā, kā arī tad, ja jūs iesaistīsieties tiesvedībā kā civilprasītājs krimināllietā.

Kā iestāde nodrošina, ka es visu saprotu un mani saprot (piem., bērnu vai personu ar invaliditāti gadījumā)?

Bērnu nopratināšanu veic intervētāji, kuri ir īpaši apmācīti un pieredzējuši darbam ar bērniem. Tiesvedībā par noziedzīgiem nodarījumiem, ko izdarījuši pieaugušie pret bērnu vai jaunieši (t.s. nepilngadīgo aizsardzības lietas) ir jāiesaista jaunatnes lietu tiesneši un prokurori, kuri ir apmācīti un pieredzējuši jauniešu audzināšanā un izglītošanā.

Saziņa ar personu, kurai ir dzirdes vai runas traucējumi, notiek pēc viņas izvēles mutiski, rakstiski vai ar tādas personas palīdzību, kas spēj nodrošināt saziņu un ko pieaicina tiesa (piem., surdotulks). Tiesai ir jānodrošina piemēroti tehniskie palīgīdzekļi mutiskai un rakstiskai saziņai.

Neredzīga vai vājredzīga persona var iesniegt tiesā rakstiskus paskaidrojumus un citus dokumentus formātā, ko viņa var izlasīt, jo īpaši Braila rakstā. Pēc šīs personas lūguma rakstiskus paskaidrojumus un citus dokumentus saistībā ar tiesvedību parasti dara pieejamus, kā arī iepazīšanos ar lietas materiāliem nodrošina, neradot viņai papildu izdevumus.

Atbalsta pakalpojumi cietušajiem

Kas sniedz atbalstu cietušajiem?

Kriminālprocesā jūs kā noziedzīgā nodarījumā cietušais varat saņemt juridisku palīdzību no advokāta, piemēram, palīdzību jūsu liecības sagatavošanā vai, ja esat tiesīgs celt civilprasību kriminālprocesā – jau pirms jūsu paziņojuma par iesaistīšanos procesā. Jūs varat izmantot advokātu jūsu kā cietušā pārstāvim vai lūgt kādu savu uzticības personu piedalīties nopratināšanā, ja vien tas neapdraud izmeklēšanas mērķi.

Papildus juridiskajai palīdzībai pastāv iespēja pirms tiesas procesa, tā laikā un pēc tā saņemt psihosociālo atbalstu, ko nepilngadīgajiem cietušajiem un dzimumnoziedzīgumu un vardarbīgos noziegumos cietušajiem, bet jo īpaši neaizsargātiem pieaugušajiem, kuri cietuši no smagas vardarbības un dzimumnoziedzīgiem, tiesa norīko bez maksas. Stikāku informāciju skatīt bukletā par [psihosociālo atbalstu tiesvedības laikā](#).

Par vispārējo palīdzību cietušajiem Vācijas Federatīvajā Republikā ir atbildīgas federālās zemes. Daudzās federālajās zemēs jau ir iecelti pilnvarotie cietušo jautājumos vai ir izveidoti kontaktpunkti vardarbīgos noziegumos cietušajiem. Atkarībā no noteiktās atbildības jomas tie darbojas savas kompetences ietvaros. Papildu informāciju par pilnvarotajiem cietušo jautājumos, cietušo atbalsta organizācijām vai konsultāciju centriem un pieejamās palīdzības iespējām ir atrodama platformā <http://www.hilfe-info.de>, kā arī bukletā “Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību”.

Vai policija man automātiski sniegs informāciju par atbalstu cietušajiem?

Policija jūs informēs par to, ka ar cietušo atbalsta organizāciju starpniecību jūs varat saņemt atbalstu un palīdzību, kas var būt gan konsultēšana, gan mīkstināšana vai sameklēšana drošā izmitināšanas vietā, gan starpniecība ārstēšanas pakalpojumu saņemšanai.

Tas ir jūsu lēmums, vai jūs šīs iespējas izmantosiet. Turpmāka starpniecība nav automātiska.

Kā tiek aizsargāts mans privātums?

Informācija par jums, tāpat kā jūsu dati tiks darīti zināmi cietušo atbalsta organizācijām tikai tad, ja būsiet izteicis šādu vēlmi un devis nepārprotamu piekrišanu.

Vai man ir jāziņo par noziegumu, pirms saņemtu cietušajiem paredzēto atbalstu?

Nē, cietušo atbalsta organizācijas sniegs jums atbalstu neatkarīgi no tā, vai esat paziņojis par nodarījumu.

Personīgā aizsardzība apdraudējuma gadījumā

Kādi aizsardzības veidi ir pieejami? Kas var man nodrošināt aizsardzību?

Ja jūsu liecības **kriminālprocesā** dēļ jūs esat pakļauts apdraudējumam, pastāv dažādas aizsardzības iespējas.

Kriminālprocesa kodeksā ir paredzēts, ka šādā gadījumā var noteikt personas datu pilnīgu vai daļēju konfidencialitāti.

Parasti, sniedzot liecību, jums ir jānorāda visi personas dati un adrese.

Jums nav jānorāda jūsu dzīvesvieta, ja ir skaidras un pamatotas norādes par to, ka jūsu dzīvesvietas atklāšanas rezultātā varētu tikt apdraudētas jūsu vai citu personu likumīgās intereses, jo jums ir jābaidās no vajāšanas, vai pastāv pamats pieņēmumam, ka jūs vai citas personas varētu tikt nelabvēlīgi iesaistītas, piemēram, lai neļautu jums liecināt patiesību vai ietekmētu jūsu liecību. Jūs tad varat norādīt citu adresi, kurā būsiet sasniedzams un uz kuru valsts iestādes var sūtīt korespondenci (piemēram, uzaicinājumu uz tiesu). Tā var būt, piemēram, advokāta vai kādas cietušo atbalsta organizācijas adrese.

Ja pastāv miesas bojājumu nodarīšanas draudi, draudi jūsu dzīvībai vai brīvībai, jums pat var atļaut vispār neatklāt jūsu identitāti. Ziņas par jūsu faktisko dzīvesvietas adresi vai identitāti prokuratūra glabā atsevišķi no lietas materiāliem tik ilgi, kamēr vairs nepastāv apdraudējums.

Tāpat pastāv liecinieku aizsardzības iespēja, ko nodrošina policija:

jā jūs sniedzat liecību kā liecinieks un

jūsu liecība ir būtiska;

jā pastāv miesas bojājumu nodarīšanas draudi, draudi jūsu dzīvībai, veselībai, brīvībai vai svarīgām materiālām vērtībām;

jūs piekrītat cietušo aizsardzības pasākumiem, un

pasākumi ir atbilstoši jūsu situācijai,

jūs un jūsu radniekus un citus piederīgos var, ciktāl tas nepieciešams, iekļaut liecinieku aizsardzības programmā. Programmā ir skaidri paredzēta iespēja uz laiku mainīt jūsu identitāti.

Ja jūs esat cietis no vardarbības ģimenē, jūs varat vērsties kompetentajā ģimenes lietu tiesā, lai tā noteiktu, ka turpmāk kopīgais ģimenes mājoklis būs tikai jūsu rīcībā, un ar tiesas rīkojumu aizliegtu vainīgajam tuvoties jums un sazināties ar jums. Pirmais pasākums, ko policija var veikt pirms tiesas rīkojuma, ir vainīgā izraidīšana no ģimenes mājokļa vai aizturēšana. Ja no vardarbības ģimenē ir cietis bērns, vecākam ir jāvēršas ne tikai policijā, bet arī jauniešu labklājības iestādē (*Jugendamt*), kas ir pirmais kontaktpunkts palīdzības un aizsardzības sniegšanai bērnam.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs varētu mani apdraudēt arī turpmāk?

Aizsardzības pasākumus turpina nodrošināt tik ilgi, kamēr pastāv apdraudējums. Ja kļūst zināmas norādes par jaunu vai palielinātu apdraudējumu, policija veiks vajadzīgos pasākumus draudu mazināšanai.

Vai mana lieta tiks izvērtēta, lai noskaidrotu, vai pastāv risks, ka krimināltiesību sistēma var man nodarīt turpmāku kaitējumu (izmeklēšanas un tiesvedības laikā)?

Visa kriminālprocesa laikā policijai, prokuratūrai un tiesai vienmēr ir jāņem vērā tas, ka lieciniekiem, kas vienlaikus ir nodarījumā cietušie, ir īpaši neaizsargāti.

Kāda aizsardzība ir pieejama īpaši neaizsargātiem cietušajiem?

Īpaši neaizsargātu cietušo aizsardzībai ir paredzēti jo īpaši šādi pasākumi.

Gadījumos, kad pastāv tiesas briesmas, ka liecinieka interesēm tiks nodarīts būtisks kaitējums, cietušo kā liecinieku nopratināšanu pirmstiesas izmeklēšanā un galvenajā tiesas sēdē var veikt, izmantojot video vai skaņas ierakstu, lai lieciniekam nebūtu jāuzturas vienā telpā ar aizdomās turēto vai apsūdzēto.

Ja tiks skatīti jautājumi, kas skar cietušā personīgo dzīvi, var noteikt, ka galvenā tiesas sēdē ir slēgta un tajā nepiedalās tiesvedībā neiesaistītas personas.

Jautājumi, kas skar personas godu vai privāto dzīvi, būtu jāuzdod tikai tad, ja tas ir absolūti nepieciešams.

Es esmu nepilngadīgais. Vai man ir īpašas tiesības?

Ja jūs neesat sasniedzis 18 gadu vecumu, likumā ir noteikts, ka jūsu nopratināšanu veic tiesnesis un šo procesu var saglabāt kā video vai skaņu ierakstu. Ja esat dzimumnoziegumā vai vardarbīgā noziegumā cietušais, šo ierakstu var atskaņot galvenajā tiesas sēdē un izmantot kā pierādījumu, tādējādi jums, iespējams, pat nebūtu jāierodas tiesā un jāpiedalās vēl vienā nopratināšanā galvenajā tiesas sēdē.

Prokuratūrai izmeklēšana ir jāveic īpaši ātri.

Galvenajā tiesas sēdē jūs kā nepilngadīgu liecinieku pārējie tiesvedībā iesaistītie nevar nopratināt. Nopratināšanu veic tikai tiesas priekšsēdētājs. Ja

prokuratūra vai aizstāvības advokāts vēlas jums uzdot jautājumus, viņiem tas jā dara ar tiesas starpniecību.

Nozieguma rezultātā ir gājis bojā mans ģimenes loceklis. Kādas ir manas tiesības?

Bojāgājušo tuviem radniekiem ir tiesības celt civilprasību kriminālprocesā, un attiecīgi viņiem ir tiesības saņemt juridisko palīdzību.

Tāpat jums ir iespēja saņemt psihosociālo atbalstu.

Ja vardarbīga nozieguma rezultātā ir iestājusies radnieka nāve, iespējama zaudējumu atlīdzināšana saskaņā ar Likumu par kompensāciju cietušajiem skat. sadaļu par kompensāciju – kompensācija cietušajiem).

Mans ģimenes loceklis bija noziedzīgā nodarījumā cietušais. Kādas ir manas tiesības?

Radnieki arī var izmantot iespēju vērsties profesionālos konsultatīvos dienestos, lai saņemtu informāciju un konsultācijas.

Turklāt vecākiem ir arī iespēja lūgt padomu bez maksas un anonīmi, izmantojot t.s. Palīdzības tālruni vecākiem 0800-1110550.

Ja jūsu radniekam ir jāliecina kā lieciniekam un jūs pats neesat liecinieks tiesvedībā, jūs varat viņu pavadīt un palīdzēt nopratināšanas laikā.

Vai man ir pieejami mediācijas pakalpojumi? Kādi ir nosacījumi? Vai mediācijas laikā būšu pasargāts?

Ar jūsu un apsūdzētā piekrišanu pastāv iespēja īstenot atbilstošu mediācijas procedūru, ko Vācijā sauc par izlīgumu starp vainīgo un cietušo. Prokuratūrai un tiesai katrā procesa stadijā būtu jāpārbauda iespējas panākt izlīgumu starp apsūdzēto un noziedzīgajā nodarījumā cietušo, un atbilstošos gadījumos virzīt puses uz šādu risinājumu. Vainīgais vai cietušais var arī paši tieši sazināties ar iestādi, kurā panākt izlīgumu starp vainīgo un cietušo. Faktiski izlīgumu starp vainīgo un cietušo panāk ne kriminālprocesa ietvaros, bet gan piedaloties īpaši apmācītiem mediatoriem. Parasti mediatori sākotnēji rīko atsevišķas sarunas ar katru pusi par to gatavību sadarboties un priekšstatu par kompensāciju. Izlīguma starp vainīgo un cietušo absolūts priekšnosacījums ir abu pušu vēlme sadarboties. Turklāt apsūdzētajam visādā ziņā ir jāuzņemas atbildība par nodarīto netaisnību. Bieži šādā izlīgumā starp vainīgo un cietušo tiek panākta vienošanās par naudas maksājumiem vai citiem kaitējuma atlīdzināšanas veidiem.

Dažu pārkāpumu, piemēram mītnesvietas miera traucējuma, apvainojuma, sarakstes privātuma pārkāpšanas un miesas bojājumu nodarīšanas gadījumā iepriekšējs samierināšanas process, ko veic federālo zemju šķīrējtiesas, ir priekšnoteikums tam, lai varētu iesniegt civilprasību.

Kur var iepazīties ar tiesību aktiem, kuros noteiktas manas tiesības?

Turpmāk minētajā uzskaitījumā, kas nav izsmērējošs, ir ietverti būtiskie tiesību akti, kuros atradīsiet krimināltiesību un civiltiesību, kā arī procesa normas.

Saites uz tiesību aktu tekstiem:

Kriminālprocesa kodekss (Strafprozessordnung, StPO) [🇩🇪 vācu valodā](#) [🇬🇧 angļu valodā](#)

Likums par tiesu varu (Gerichtsverfassungsgesetz, GVG) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Kriminālkodekss (Strafgesetzbuch, StGB) [🇩🇪 vācu valodā](#) [🇬🇧 angļu valodā](#)

Likums par liecinieku aizsardzības harmonizāciju (Zeugenschutzharmonisierungsgesetz, ZSHG) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Likums par aizsardzību pret vardarbību (Gewaltschutzgesetz) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Civilkodekss (Bürgerliches Gesetzbuch) [🇩🇪 vācu valodā](#) [🇬🇧 angļu valodā](#)

Uzturēšanās likums (Aufenthaltsgesetz) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Jaunatnes lietu tiesu likums (Jugendgerichtsgesetz) [🇩🇪 vācu valodā](#) [🇬🇧 angļu valodā](#)

Tiesu sistēmas algu un atlīdzības likums (Justizvergütungs- und -Entschädigungsgesetz) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Civilprocesa kodekss (Zivilprozessordnung) [🇩🇪 vācu valodā](#)

Likums par kompensāciju cietušajiem (Opferentschädigungsgesetz) [🇩🇪 vācu valodā](#) [🇬🇧 angļu valodā](#)

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

2 - Paziņošana par noziegumu un manas tiesības izmeklēšanas vai tiesas procesa laikā

Kā es varu ziņot par noziegumu?

Ja esat cietis noziedzīgā nodarījumā, jūs varat ar iesniegumu (*Strafanzeige*) vērsties:

ikvienā policijas iecirknī vai pie ikviena policijas darbinieka;

ikvienā prokuratūrā,

ikvienā rajona tiesā.

Jūs varat to darīt rakstiski vai mutiski. Mutiska iesnieguma gadījumā iecirknī, kurā pieņemts jūsu iesniegums, tiks sagatavots rakstisks protokols. Pēc pieprasījuma jūs saņemsiet jūsu iesnieguma rakstisku apstiprinājumu. Iesniegumu jūsu vietā var iesniegt arī cita persona. Šai personai nav vajadzīga īpaša pilnvara.

Lielākajā daļā federālo zemju ir t.s. policijas “tiešsaistes postenis” (*Internetwache/Onlinewache*), kurā iesniegums var iesniegt tiešsaistē.

Iesniegumā jums jānorāda jūsu personas dati un kontaktinformācija, lai no jums varētu pieprasīt papildu informāciju un vēlāk arī uzaicināt ierasties tiesā. Ja jūs nevēlaties norādīt savus personas datus tādēļ, ka, piemēram, jūtaties apdraudēts, iespējami drīz informējiet par to attiecīgo iecirkni. Tad tajā var pārbaudīt, vai šajā gadījumā būtu pietiekami kā kontaktinformāciju norādīt citu adresi, piemēram, advokāta vai kādas cietušo atbalsta organizācijas adresi. Iesnieguma būtībai ir svarīgi, lai tajā būtu iekļauta visa jūsu rīcībā esošā informācija par aizdomās turēto(-ajiem) un noziedzīgo nodarījumu, tādējādi dodot iespēju policijai un prokuratūrai pārbaudīt jūsu sniegto informāciju un sākt sākotnējo izmeklēšanu.

Principā nav noteikts konkrēts termiņš ziņošanai par noziedzīgu nodarījumu. Konkrētus noziedzīgus nodarījumus, piemēram, apvainojums un mītnesvietas miera traucējums var izmeklēt tikai tad, ja esat iesniedzis pieprasījumu (*Strafantrag*). Trīs mēnešu laikā no brīža, kad uzzinājāt par nodarījumu un vainīgo(-ajiem), rajona tiesā vai prokuratūrā vai policijā ir jāiesniedz rakstisks pieprasījums. Vainīgā(-o) atpazīšanai pietiek ar to, ka viņš ir individuāli identificējams.

Jums nav jāzina viņa(-u) vārds. Pieņemot jūsu iesniegumu, jums tiks paskaidrots, vai ir vajadzīgs arī pieprasījums. Tāpat ņemiet vērā, ka pastāv noziedzīgu nodarījumu noilgums, un tad vairs nav iespējama kriminālvajāšana – lai arī noilgums iestājas tikai pēc vairākiem gadiem, šis periods ir atkarīgs no nodarījuma.

Kā es varu uzzināt, kas notiek lietā?

Ja jūs sazināties ar valsts iestādēm papildu informācijas iegūšanai, ir lietderīgi norādīt lietas atsauces numuru – tādējādi lietu var vieglāk un ātrāk identificēt un jūs varat saņemt atbildi ātrāk.

Atsauces numuru jūsu lietai piešķirs iecirknis, kurā pieņemts jūsu iesniegums, parasti tas būs policijas lietas atsauces numurs. Izmantojot šo atsauces numuru, jūs varat noskaidrot, kādus pasākumus veic policija, kā arī saņemt papildu informāciju. Ja lieta tiek nodota prokuratūrai, jūs policijā vai prokuratūrā varat noskaidrot jauno atsauces numuru, kas atšķiras no policijas lietas atsauces numura.

Ja jums nav zināms atsauces numurs, papildu informācijas lūgumā norādiet savu personas datus un, ja zināms – apsūdzētā vārdu.

Vai man ir tiesības uz juridisko palīdzību (izmeklēšanas vai tiesvedības laikā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Tiesības uz bezmaksas juridisko palīdzību, proti, tiesvedības izmaksu segšanu, ir šādos gadījumos.

Ja apstākļi liecina par to, ka jūs, iespējams, nevarēsiet izmantot savas tiesības nopratināšanā, tad jums tās laikā kā atbalstu ieciniekiem var norīkot valsts apmaksātu advokātu.

Ja jums ir tiesības celt civilprasību, tad konkrētos gadījumos, jo īpaši smagu vardarbīgu noziegumu un dzimumnoziegumu gadījumā, jau publiskās apsūdzības uzrādīšanas brīdī jūsu pārstāvim vai var norīkot valsts apmaksātu advokātu. Ja minēto priekšnosacījumu advokāta norīkošanai nav, jums kā civilprasītājam ir tiesības uz juridisko palīdzību un jūs to varat pieprasīt, ja sava finansiālā stāvokļa dēļ nespējat segt tiesāšanās izmaksas un nevarat pilnā apmērā izmantot savas tiesības vai no jums to nevar pamatoti sagaidīt.

Ja ceļama civilprasība tāda noziedzīga nodarījuma gadījumā, par kuru prokuratūra apsūdzību *ex officio* uztur tikai tad, ja tas ir sabiedrības interesēs, jūs varat iesniegt civilprasību pret apsūdzēto, lai panāktu viņa sodīšanu, ja prokurors nav saskatījis sabiedrības intereses kriminālvajāšanas sākšanai un apsūdzētais nodarījuma izdarīšanas brīdī bija sasniedzis 18 gadu vecumu. Tādā gadījumā jūs pārņemat apsūdzības uzturēšanu. Kā civilprasītājs kriminālprocesā jūs varat lūgt juridisko palīdzību tiesai, kura izskatīs jūsu lietu. Jums tiks piešķirta juridiskā palīdzība, ja sava finansiālā stāvokļa dēļ jūs nespējat segt tiesāšanās izmaksas un ir iespējams jums labvēlīgs iznākums.

Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu (par piedalīšanos izmeklēšanā/tiesvedībā)? Ar kādiem nosacījumiem?

Ja jūs sniedzat liecību prokuratūrai vai tiesai, jums tiks atlīdzināti ceļa izdevumi, izmaksas, patērētais laiks, finansiālās izmaksas jeb negūtie ienākumi, ja jūs pieprasīsiet atlīdzināšanu trīs mēnešu laikā pēc nopratināšanas. Arī personām, kuras pieaicinājusi policija, ir tiesības uz kompensāciju. Tā ir atkarīga no attiecīgās federālās zemes tiesību aktiem.

Vai es varu iesniegt pārsūdzību, ja lieta tiek izbeigta bez tiesas?

Dažādu iemeslu dēļ prokuratūra var izbeigt tiesvedību.

Par lēmumu izbeigt tiesvedību jūs varat iesniegt rakstisku sūdzību. Ja jums ir zināmi papildu fakti vai pierādījumi, jums tie būtu konkrēti jānorāda sūdzībā. Ja prokuratūra nemaina savu lēmumu, lietu izskata ģenerālprokuratūra. Jūsu sūdzība vienmēr tiks izskatīta rakstiski.

Ja prokuratūra un ģenerālprokuratūra atsakās uzrādīt apsūdzību, tad dažos gadījumos jūs varat vērsties kompetentajā federālās zemes Augstākajā tiesā (*Oberlandesgericht* jeb *Kammergericht*) un lūgt t.s. sūdzības izskatīšanas procesu. Ģenerālprokuratūras lēmumā jūs saņemsiet konkrētu norādījumu, ja jūsu gadījumā ir pieļaujama šāda procedūra. Taču uz šādu procedūru attiecas termiņi un stingri procedūras noteikumi. Pieteikums ir jāparaksta advokātam, un jums nelabvēlīga iznākuma gadījumā jums ir jāsedz izmaksas.

Vai es varu piedalīties tiesā?

Ja jūs esat **liecinieks**, jūsu dalība galvenajā tiesas sēdē aprobežojas ar jūsu liecību. Pēc tam, kad esat sniedzis liecību, jūs varat izvēlēties, vai turpināsiet piedalīties tiesvedībā kā skatītājs, bet jūs vairs nevarēsiet piedalīties galvenajā tiesas sēdē.

Ja jūs tiesvedībā esat iesaistījies kā **civilprasītājs**, jums ir tiesības piedalīties galvenajā tiesas sēdē un jūs varat tāpat kā prokurors iesniegt pieteikumus, jo īpaši pieteikumu par pierādījumu sniegšanu, kā arī uzdot jautājumus un sniegt paskaidrojumus. Kā civilprasītājam jums arī ir iespēja teikt savu noslēguma runu (*Plädoyer*).

Kā **civilprasītājs kriminālprocesā** jūs varat no vainīgā prasīt zaudējumu atlīdzināšanu vai kompensāciju par ciešanām. Tāpat jums kā civilprasītājam kriminālprocesā ir tiesības piedalīties galvenajā tiesas sēdē. Taču jums nav turpmāku civilprasītāja procesuālas tiesību.

Kāda ir mana oficiālā loma tiesību sistēmā? Vai mans statuss ir noteikts, vai arī es varu izvēlēties būt par: cietušo, liecinieku, civilprasītāju vai civilprasītāju kriminālprocesā?

Pirms tiek pabeigta izmeklēšana, jums kā noziedzīgā nodarījumā cietušajam kriminālprocesā pirmām kārtām ir liecinieka statuss. Jūs jebkurā laikā varat sazināties ar valsts iestādēm un sniegt tām papildu pierādījumus un informāciju. Noziedzīgos nodarījumos cietušajiem (Kriminālprocesa kodeksā saukti par “cietušajiem”) papildus vispārējām iecinieku tiesībām ir papildu tiesības: pieprasīt informāciju par to, vai aizdomās turētais atrodas apcietinājumā, ievērojot konkrētus priekšnosacījumus – tiesības iepazīties ar lietas materiāliem vai iegūt informāciju no tiem (skatīt arī turpmākās sadaļas), tiesības izmantot advokāta palīdzību vai advokāta īstenotu pārstāvību.

Ja jums ir tiesības iesaistīties kā civilprasītājam, jūs pieņemat lēmumu, vai vēlaties iesaistīties tiesvedībā. Tāpat jūs izlemjat, vai jūs kā civilprasītājs kriminālprocesā tā ietvaros prasīsiet zaudējumu atlīdzināšanu vai kompensāciju par ciešanām.

Kādas ir manas tiesības un pienākumi šajā lomā?

Jums kā lieciniekam nopratināšanas laikā ir šādas tiesības:

atteikties liecināt, ja apsūdzētais ir jūsu esošais vai bijušais laulātais vai saderinātais (tas attiecas arī uz reģistrētām viendzimuma partnerattiecībām), vai tuvs jūsu radnieks (asinsradnieks vai ieprecēts radnieks).

Jūs varat atteikties atbildēt uz konkrētiem jautājumiem, ja tas varētu novest pie kriminālprocesa pret jums vai jūsu tuviem radniekiem.

Jautājumus, kas varētu skart jūsu godu vai privāto dzīvi, drīkst uzdot tikai tad, ja tas ir absolūti nepieciešams.

Jūs var pavadīt uzticības persona, bet tikai tad, ja tās klātbūtne neapdraud izmeklēšanas mērķi.

Jūs varat pavadīt advokāts.

Ja jūs nevarat izmantot savas tiesības, tad, ievērojot konkrētus priekšnosacījumus, jums nopratināšanas laikā kā atbalstu lieciniekiem var norīkot valsts apmaksātu advokātu.

Ja jūs pietiekami labi nepārvaldāt vācu valodu, nopratināšanas laikā jums nodrošinās tulku.

Jums ir tiesības uz izdevumu atmaksu (skatīt iepriekš atbildi uz jautājumu “Vai es varu pieprasīt izdevumu atlīdzināšanu?”)

Jūsu kā liecinieka galvenie pienākumi ir šādi:

jums ir jāstāsta patiesība. Tas nozīmē arī to, ka liecības laikā jūs nenoklusējat nekādus faktus, kas varētu būt ļoti nozīmīgi. Tīša nepatiesa liecība tiesā ir sodāma, un parasti par to noteikts ar brīvības atņemšanu saistīts sods. Arī apmelojoši paziņojumi vai izmeklēšanas traucēšana ir noziedzīgi nodarījumi, par kuriem pret liecinieku, kas sniedzis nepatiesu liecību, var izvirzīt apsūdzību.

Jums ir jāierodas uz nopratināšanu, ja esat saņēmis uzaicinājumu no prokuratūras, policijas prokuratūras uzdevumā vai tiesas.

Vai es varu liecināt tiesā vai sniegt pierādījumus? Ar kādiem nosacījumiem?

Ja uz galveno tiesas sēdi esat uzaicināts kā liecinieks, jums ir pienākums

sniegt liecību, izņēmums ir konkrēti gadījumi, kad varat atteikties liecināt (skat. iepriekš par liecinieka tiesībām un pienākumiem).

Kā civilprasītājs jūs varat tiesvedībā izklāstīt savus apsvērumus (skat. iepriekš sadaļu “Vai es varu piedalīties tiesā?”)

Kādu informāciju es saņemšu tiesvedības laikā?

Ja esat noziedzīgā nodarījumā cietušais, pēc jūsu pieprasījuma jums paziņos tiesvedības iznākumu.

Vai es varēšu piekļūt tiesas materiāliem?

Ja noziedzīgā nodarījuma rezultātā ir aizskartas jūsu tiesības, advokāts jūsu interesēs var iepazīties ar lietas materiāliem un pārbaudīt pierādījumus, ja ir pierādāmas likumīgas intereses to darīt. Šajā gadījumā jums var sniegt arī informāciju un izrakstus no lietas materiāliem, lai jūs informētu par tiesvedības gaitu. Ja jums ir tiesības iesaistīties tiesvedībā kā civilprasītājam, jums vai jūsu advokātam, lai iepazītos ar lietas materiāliem vai saņemtu informāciju, nav jāpierāda likumīgas intereses.

Ja jūs kā noziedzīgā nodarījumā cietušo nepārstāv advokāts, jums ir tiesības personīgi iepazīties ar lietas materiāliem, to darot [tiesas darbinieka] uzraudzībā.

Ja tiesību iepazīties ar lietas materiāliem vai iegūt informāciju no tiem izmantošana varētu apdraudēt izmeklēšanas mērķi, šo tiesību izmantošanu var atteikt, ievērojot konkrētus priekšnosacījumus. Šo tiesību izmantošanu atsaka, ja pastāv apsūdzētā vai citu personu prevalējošas aizsargājamās intereses. Līdz apsūdzības izvirzīšanai un pēc tiesvedības pabeigšanas ar spēkā stājušos spriedumu par atļauju iepazīties ar lietas materiāliem lemj prokuratūra, pārējos gadījumos – tiesa, kura skata lietu.

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

3 - Manas tiesības pēc tiesas procesa

Vai es varu pārsūdzēt lēmumu?

Kā civilprasītājs kriminālprocesā (*Nebenkläger*) jūs principā varat pārsūdzēt spriedumus, bet tikai tiktāl, ciktāl tas attiecas uz darbību civilprasības pamatā.

Tomēr pārsūdzība nav iespējama, ja jūs nepiekrītat vienīgi soda apmēram.

Pārsūdzības iesniegšanas termiņš ir viena nedēļa. Ja jūs vai jūsu advokāts esat piedalījies lietas izskatīšanā pēc tam, kad jūs tikāt nopratināts kā liecinieks, minētā termiņa atskaite sākas no sprieduma paziņošanas dienas. Pārējos gadījumos termiņa atskaite sākas no dienas, kad spriedums jums ir nosūtīts.

Kā civilprasītājam kriminālprocesā (*Privatkläger*) jums ir tādas pašas tiesības uz pārsūdzību, kādas ir prokuroram, kurš ir izvirzījis publisko apsūdzību.

Kādas ir manas tiesības pēc sprieduma pasludināšanas?

Ja jūs iepriekš esat to pieprasījis, jūs tiksiet informēts par tiesvedības iznākumu. Kā civilprasītājs kriminālprocesā jūs varat saņemt arī sprieduma kopiju.

Turklāt jums kā noziedzīgā nodarījumā cietušajam pēc jūsu pieprasījuma tiks paziņots, vai notiesātam ir dots rīkojums nesazināties un netikties ar jums.

Ja jūs varat pierādīt likumīgas intereses vai tas jau ir izdarīts procedūrā par jūsu civilprasības kriminālprocesā pieņemšanu, jūs var informēt arī par to, vai notiesātajam(-ajiem) tiks piemēroti brīvības atņemšanas vai piespiedu ievietošanas pasākumi vai ir beigusies to piemērošana, vai arī pirmo reizi tiek mīkstināti ieslodzījuma noteikumi vai ir piešķirts atvaļinājums. Par turpmāku ieslodzījuma noteikumu mīkstināšanu vai piešķirtu atvaļinājumu jūs tiksiet informēts, ja jums ir likumīgas intereses un ja nepastāv prevalējošas aizsargājamās notiesātā intereses.

Tāpat jūs tiksiet informēts gadījumā, ja notiesātais būs aizbēdzis no ieslodzījuma vietas. Šādā gadījumā jūs informēs arī par pasākumiem, kas veikti jūsu aizsardzībai.

Ja pēc tiesvedības pabeigšanas jūs vēlēšities, piemēram, celt turpmākas civilprasības pret notiesāto, tad civilprasības sagatavošanai jūs varēsiet saņemt informāciju no krimināllietas materiāliem. Notiesātais tiks iepriekš uzklauts, lai varētu izslēgt iespēju, ka no viņa puses pastāv prevalējošas aizsargājamās intereses, kuru dēļ piekļuve lietas materiāliem būtu jāatsaka.

Ja krimināllietas spriedumā ir apmierināta prasība par zaudējumu atlīdzību vai kompensāciju (*Adhäsionsantrag*), jūs ar minētā galīgā sprieduma kopiju varat vērsties izpildes tiesā vai pie tiesu izpildītāja izpildes pasākumu veikšanai.

Vai man ir tiesības uz atbalstu vai aizsardzību pēc tiesvedības? Cik ilgi?

Jums ir tiesības uz psihosociālo palīdzību tiesvedības laikā un pēc tās pabeigšanas.

Turklāt, ja jūs joprojām esat apdraudēts, jūs varat turpināt saņemt aizsardzību gadījumā.

Kādu informāciju es saņemšu, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks notiesāts?

Kā jau iepriekš aprakstīts (sadaļa “Kādas ir manas tiesības pēc sprieduma pasludināšanas?”), pēc jūsu pieprasījuma jūs tiksiet informēts par tiesvedības iznākumu.

Tomēr notiesātā ieslodzījuma vieta vai cita ar brīvības atņemšanu saistīta vieta jums netiks darīta zināma.

Vai man pateiks, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs tiks atbrīvots (tostarp atbrīvots priekšlaikus vai ar nosacījumiem) vai izbēgs no cietuma?

Par to jūs tiksiet informēts, ja būsiet to pieprasījis (skatīt arī sadaļu “Kādas ir manas tiesības pēc sprieduma pasludināšanas?”).

Vai mani iesaistīs lēmumu pieņemšanā par atbrīvošanu vai nosacītu atbrīvošanu? Piemēram, vai es varēšu izteikt savu viedokli vai iesniegt pārsūdzību?

Lēmumu pieņemšanā par atbrīvošanu vai nosacītu notiesāšanu jūs neesat iesaistīts un nevarat tos arī pārsūdzēt. Tiesa, pieņemot lēmumu saistībā ar nosacītu notiesāšanu vai pirmstermiņa atbrīvošanu, var noteikt pienākumus un rīkojumus jūsu aizsardzībai (piem., saskarsmes aizliegumu) vai kompensāciju (piem., zaudējumu atlīdzināšana). Arī gadījumā, kad pēc atbrīvošanas no brīvības atņemšanu vietas ir noteikta tiesas uzraudzība (*Führungsaufsicht*), tiesa var noteikt saskarsmes aizliegumu, un to neievērojot, notiesātais atkal kļūst par likumpārkāpēju.

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

4 - Kompensācija

Kā var pieprasīt, lai noziedzīgā nodarījuma izdarītājs atlīdzina zaudējumus (piemēram, lietas izskatīšana tiesā, civilprasība, civilprasība kriminālprocesā (*Adhäsionsverfahren*)?)

Ja jūs esat cietis noziedzīgā nodarījumā un jums ir nodarīts kaitējums, jūs varat pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu un kompensāciju par nodarītajām ciešanām, iesniedzot civilprasību neatkarīgi no kriminālprocesa. Arī kriminālprocesā jūs varat pieprasīt zaudējumu atlīdzināšanu, iesniedzot civilprasību kriminālprocesā (*Adhäsionsantrag*). Ja spriedumā krimināllietā tiesa ir konfiscējusi aktīvus, kuros ietilpst arī jūsu īpašums, jūs varat šo īpašumu vai tam līdzvērtīgu naudas summu atgūt no prokuratūras.

Tiesa uzdeva noziedzīgā nodarījuma izdarītājam atlīdzināt man kaitējumu / izmaksāt kompensāciju. Kā es varu panākt, ka man samaksā?

Spriedumus par civilprasībām kriminālprocesā un šādā procedūrā noslēgtus izlīgumus var izpildīt saskaņā ar vispārīgajiem piespiedu izpildes noteikumiem tāpat kā spriedumus un izlīgumus civilprocesā. Piespiedu izpildi veic, pamatojoties uz izpildāmu sprieduma vai panāktā izlīguma kopiju, kuru izsniedz krimināltiesas sekretārs.

Ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs nemaksā, vai valsts var samaksāt man avansu? Kādi ir priekšnosacījumi?

Likumā nav paredzēts, ka valsts izmaksātu avansu par kompensāciju, kas jāmaksā notiesātajam.

Vai man ir tiesības uz kompensāciju no valsts?

Pamatprincipi

Ja jūs Vācijā esat cietis vardarbīgā noziegumā, un tā rezultātā ir nodarīts kaitējums jūsu veselībai, jūs varat prasīt kompensāciju.

Tas attiecas arī uz gadījumiem, kad šāda vardarbīga nozieguma rezultātā esat zaudējis apgādnieku .

Ar atpakaļejošu spēku kopš 2018. gada 1. jūlija arī ārvalstnieki var saņemt tādu pašu kompensāciju kā Vācijas valstspiederīgie.

Kopš 2009. gada Vācijā dzīvojošas personas var saņemt kompensācijas saskaņā ar Likumu par kompensācijām cietušajiem (*Opferentschädigungsgesetz, OEG*), ja vardarbīgais noziegums noticis ārvalstīs.

Kādu noziegumu gadījumā iespējams saņemt kompensāciju?

Vardarbīgs noziegums ir tīšs, prettiesisks uzbrukums personai (piem., miesas bojājumu nodarīšana, seksuāla vardarbība, terora akts, slepkavība, indēšana, jaunprātīga dedzināšana).

Kādas kompensācijas tiek izmaksātas?

Kompensācija tiek izmaksāta ne tikai par visu veidu kaitējumu veselībai (fizisko un psiholoģisko), bet arī par ekonomiskajām sekām, kas iestājušās veselības kaitējuma rezultātā.

Kompensāciju apmēru un lielumu nosaka saskaņā ar Likumu par kara upuru nodrošinājumu (*Bundesversorgungsgesetz*). Tās jo īpaši attiecas uz:

ārstēšanās un slimnīcas izdevumiem,

palīgīdzekļiem (piem., protēzes, zobu protēzes, ratiņkrēsls),

kompensācijām cietušajiem un apgādnieku zaudējušajām personām,

bēru izmaksām un apbedīšanas pabalstiem,

papildu sociālo palīdzību maznodrošinātām personām (piem., palīdzība aprūpei, papildu atbalsts iztikai).

Toties netiek atlīdzināts īpašumam nodarītais kaitējums un mantiskie zaudējumi. Saskaņā ar *OEG* netiek izmaksāta kompensācija par nodarītajām ciešanām. Vardarbīgos noziegumos ārvalstīs cietušie, kas ir Vācijā dzīvojošas personas, arī var saņemt kompensāciju, taču mazākā apmērā.

Kā un kur var iesniegt pieteikumu?

Valsts kompensāciju var pieprasīt brīvā formā, vai izmantojot pieteikuma veidlapu. Termins pieteikuma iesniegšanai nav noteikts. Principā kompensāciju saņemt varat tikai no brīža, kad esat iesniedzis pieteikumu.

Pieteikumu var iesniegt savas dzīvesvietas federālās zemes sociālajā iestādē.

Ja jūsu pastāvīgā dzīvesvieta neatrodas Vācijā, bet jūs Vācijā esat cietis vardarbīgā noziegumā, jūs varat vērsties tās federālās zemes sociālajā iestādē, kurā noziedzīgais nodarījums izdarīts.

Pēc tam, kad esat iesniedzis pieteikumu kompensācijai no valsts, jums principā ir pienākums piedalīties kompensācijas procesā. Tas nozīmē, ka jums ir jāpalīdz noskaidrot lietas apstākļus. Tas ietver arī vērsanos policijā ar iesniegumu. Konkrētos gadījumos pastāv iespēja, ka nav nepieciešams vērsties policijā ar iesniegumu.

Jums nav jāgaida izmeklēšanas vai kriminālprocesa rezultāts.

Svarīga papildu informācija par valsts kompensācijām ir pieejama [📄 šeit](#):

[📄 BMAS - Kompensācija cietušajiem \(vācu valodā\)](#)

[📄 BMAS - Kompensācija cietušajiem \(angļu valodā\)](#)

Vai man ir tiesības uz kompensāciju, ja noziedzīgā nodarījuma izdarītājs netiek notiesāts?

Valsts kompensācija ir iespējama neatkarīgi no izmeklēšanas rezultāta vai likumpārkāpēja notiesāšanas. Parasti, lai varētu saņemt valsts kompensāciju, nav jāgaida uz kriminālprocesa rezultātu. Par kompensāciju atbildīgās iestādes pieņem neatkarīgu lēmumu par valsts kompensācijas pieteikumu.

Kriminālprocesā gadījumā, ja likumpārkāpējs netiek notiesāts, kompensācija iespējama tikai tad, ja apsūdzētais netiek attaisnots vai tiesvedība netiek izbeigta pierādījumu trūkuma dēļ, bet mazāk smagu nodarījumu gadījumā tiesvedība izbeigta, nosakot pienākumus un rīkojumus. Šajā gadījumā prokuratūra vai tiesa var jums kā noziedzīgā nodarījuma cietušajam noteikt kompensāciju, proti nodarītā kaitējuma atlīdzināšanu vai kompensāciju par nodarītajām ciešanām, pēc kuras izmaksas tiesvedība tiek galīgi izbeigta. Taču jums kā cietušajam nav tiesību prasīt šādu kārtību.

Civilprocesā tiesai nav saistošs krimināltiesas nolēmums un līdz ar to arī attaisnojošs spriedums. Civiltiesā pati pārbauda, vai ir izpildīti priekšnosacījumi attiecībā uz prasīto zaudējumu atlīdzināšanu vai kompensāciju par nodarītajām ciešanām.

Vai man ir tiesības uz ārkārtas maksājumu, kamēr es gaidu lēmumu par savu kompensācijas pieteikumu?

Nē, tiesību uz avansa izmaksu pirms tiesas galīgā lēmuma kriminālprocesā vai civilprocesā nav.

Attiecībā uz valsts kompensāciju nav tiesību prasīt avansu kā naudas pabalstu. Tomēr valsts kompensācijas pieprasīšanas procedūras ietvaros jūs varat saņemt ārstēšanās un slimnīcas izdevumu apmaksu vai neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta sniegto pakalpojumu apmaksu, pirms kompetentā iestāde pieņem galīgo lēmumu.

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.

5 - Manas tiesības uz atbalstu un palīdzību

Esmu cietis noziedzīga nodarījuma rezultātā. Ar ko man jāsasazinās, lai saņemtu atbalstu un palīdzību?

Plaša informācija par palīdzību un atbalstu pēc noziedzīga nodarījuma ir atrodama Federālās tieslietu un patērētāju tiesību aizsardzības ministrijas (*Bundesministerium der Justiz und für Verbraucherschutz, BMJV*) centrālajā cietušo aizsardzības platformā <http://www.hilfe-info.de>, kā arī ministrijas izdotajā „Rokasgrāmatā cietušajiem” (*Opferfibel*), ko [var](#) lejuplādēt *BMJV* mājaslapā. Valsts mēroga cietušo aizsardzības platformā ir pieejams t.s. konsultāciju punktu meklētājs, ar kura palīdzību cietušais var ātri atrast viņa tuvumā esošos palīdzības piedāvājumus, kur tiek sniegtas konsultācijas pa tālruni, tiešsaistē vai personīgi. Attiecīgos datus sniedz Tiešsaistes datu banka noziedzīgu nodarījumu cietušajiem „ODABS” (*Online-Datenbank für Betroffene von Straftaten* (www.odabs.org)), kuru uztur Darba un sociālo lietu ministrija (*Bundesministerium für Arbeit und Soziales*).

Dažādu palīdzības veidu apraksts ir sniegts turpmāk.

Cietušo atbalsta uzticības tālrunis

Galveno bezmaksas palīdzības tālruņa līniju (nav garantēta piekļuve šiem numuriem no ārvalstīm) pārskats. Vācijas Federatīvajā Republikā vietnē www.hilfe-info.de atrodama šādu informācija:

Hilfetelefon Sexueller Missbrauch (palīdzības tālrunis no seksuālas vardarbības cietušajiem): 0800 22 55 530

Hilfetelefon Gewalt gegen Frauen (palīdzības tālrunis sievietēm, kas cietušas no vardarbības): 08000 116 016

Hilfetelefon Gewalt an Männer (palīdzības tālrunis vīriešiem, kas cietuši no vardarbības): 0800 1239900

berta – Beratung und telefonische Anlaufstelle (*berta* – konsultāciju un tālruņa kontaktpunkts): 0800 30 50 750

Elterntelefon (tālrunis vecākiem): 0800 11 10 550

Hilfetelefon Schwangere in Not (palīdzības tālrunis grūtibās nonākušām grūtniecēm): 0800 40 40 020

Medizinische Kinderschutzhotline (bērnu aizsardzības uzticības tālrunis medicīniskās palīdzības saņemšanai): 0800 19 21 000

Eiropas mērogā cietušie var saņemt palīdzību un atbalstu visu diennakti, izmantojot organizācijas *WEISSEN RING* e.V. ierīkoto tālruņa numuru 116006.

Vai atbalsts cietušajiem ir par velti?

Jā.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no valsts dienestiem vai iestādēm?

Par vispārējo palīdzību cietušajiem Vācijas Federatīvajā Republikā ir atbildīgas federālās zemes. Tās iesaistās ar daudziem un dažādiem pasākumiem, lai uzlabotu noziedzīgos nodarījumus cietušo stāvokli un piedāvātu viņiem atbilstošu palīdzību. Šādi pasākumi ir, piemēram, pārstāvju cietušo aizsardzības jautājumus iecelšana policijas iecirkņos, liecinieku atbalsta centru izveide, izmitināšanas iespēju nodrošināšana no vardarbības cietušām sievietēm un meitenēm, informatīvu materiālu sagatavošana noziedzīgos nodarījumos cietušajiem un finansiāls atbalsts viņiem. Vairākās federālajās zemēs ir izveidoti īpaši federālie fondi ar reģionālajiem konsultāciju punktiem un cietušo atbalsta punktiem. Pārskats par attiecīgajiem reģionālajiem piedāvājumiem atrodams šeit: <https://www.hilfe-info.de/WebS/hilfeinfo/DE/HilfeUndBeratung/AnsprechpartnerUndBeratungsstellen/EinrichtungenOpferhilfe/EinrichtungenDerOpferhilfe.html>.

Tomēr ir arī centrālie kontaktpunkti gan federālā, gan zemju līmenī. Piemēram, federālā līmenī profesors Dr. Franke ir iecelts par federālās valdības pilnvaroto cietušo un terora aktos iekšzemē apgādnieku zaudējušo personu jautājumos. Dr. Fēlikss Kleins ir federālās valdības pilnvarotais jautājumos par ebreju dzīvi Vācijā un cīņu pret antisemitismu, savukārt Dr. Rēriģs ir neatkarīgais pilnvarotais seksuālas vardarbības pret bērniem jautājumos.

13 federālās zemes arī ir iecēlušas pilnvaroto cietušo jautājumos. Taču viņu pilnvaras atšķiras. Pārskats par visām kontaktpersonām atrodams šeit: www.hilfe-info.de.

Kriminālprocesā jūs kā noziedzīgā nodarījumā cietušais varat saņemt juridisku palīdzību no advokāta, piemēram, palīdzību jūsu liecības sagatavošanā vai, ja esat tiesīgs celt civilprasību krimināllietā – jau pirms jūsu paziņojuma par iesaistīšanos procesā. Jūs varat izmantot advokātu jūsu kā cietušā pārstāvībai vai lūgt kādu savu uzticības personu piedalīties nopratināšanā, ja vien tas neapdraud izmeklēšanas mērķi.

Papildus juridiskajai palīdzībai pastāv iespēja pirms tiesas procesa, tā laikā un pēc tā saņemt psihosociālu palīdzību, kas nepilngadīgajiem cietušajiem un dzimumnoziegumos un vardarbīgos noziegumos cietušajiem, bet jo īpaši neaizsargātiem pieaugušajiem, kuri cietuši no smagas vardarbības un dzimumnoziegumiem, tiek nodrošināta bez maksas.

Medicīniskā aprūpe

Īslaicīgu psiholoģisko atbalstu vardarbīgos noziegumos cietušie var saņemt psiholoģiskā atbalsta nodaļās (*Traumaambulanz*). Šādi kontaktpunkti ir pieejami visā Vācijā. Psiholoģiskā atbalsta nodaļā vardarbīgos noziegumos cietušie ātri var saņemt psiholoģisko atbalstu. Daudzu vardarbīgos noziegumos cietušo stāvoklis uzlabojas jau pēc dažām konsultācijām vai psihoterapijas sesijām. Ja nepieciešams, pēc tam var piedāvāt vai izkārtot arī ilgtermiņa aprūpi, piemēram, ambulatoru psihoterapiju vai hospitalizāciju psihiatriskajā slimnīcā vai psihosomatikas klīnikā. Daudzas psiholoģiskā atbalsta nodaļas darbojas pie psihiatrijas centriem vai slimnīcām, tādējādi bieži var nodrošināt arī ārsta-psihiatra aprūpi.

Pārskats par psiholoģiskā atbalsta nodaļām federālajās zemēs atrodams platformā hilfe-info.de.

Dzimumnoziegumos vai no fiziskās vardarbības cietušie var likt dokumentēt redzamos ievainojumus. Ārsta prakses vai slimnīcas mediķi pēc izmeklējuma izsniedz viņiem medicīnisku izziņu par konstatētajiem ievainojumiem. Dažās pilsētās ir arī īpašas nodaļas, kuras specializējas noziedzīgos nodarījumos cietušo ievainojumu dokumentēšanā.

Šajās nodaļās cietušo var izmeklēt tiesu medicīnas eksperti, kuri dokumentē ievainojumus vai citas pēdas.

Finansiālais atbalsts

Pastāv daudzi valsts finansiālā atbalsta veidi: ja vardarbīga nozieguma rezultātā ir nodarīts kaitējums personas veselībai, viņa var saņemt pabalstus saskaņā ar Likumu par kompensāciju cietušajiem. Šim nolūkam ir jāiesniedz pieteikums kompetentajā federālās zemes sociālās palīdzības iestādē (*Landesversorgungsamt*). Pārskats par dažādu federālo zemju sociālās palīdzības iestādēm arī atrodams cietušo aizsardzības platformā hilfe-info.de. Pie šā atbalsta veida pieskaitāmi arī psiholoģiskā atbalsta nodaļu pakalpojumi.

Pēc ekstrēmistu uzbrukumiem vai teroristu nodarījumiem cietušie var saņemt pabalstus no t.s. Sabiedrības atbalsta fonda (*Härteleistungen*). Kompetentā kontaktpersona ir [Federālais Tieslietu birojs](#) (*Bundesamt für Justiz*).

Ja, pildot darba pienākumus, izbraukumā ar skolas klasi vai universitātes studiju grupu un pārvietojoties saistībā ar iepriekš minēto, persona gūst ievainojumus vardarbīga nozieguma rezultātā, viņa var vērsties likumā noteikto nelaimes gadījumu apdrošināšanā. Tādos gadījumos jāvērsas **nelaimes gadījumu apdrošināšanas fondos vai profesionālās apdrošināšanas fondos** (*Unfallkassen oder Berufsgenossenschaften*).

Apvienībā ceļu satiksmes negadījumos cietušo atbalstam (*Verkehrsofferhilfe e.V.*) var vērsties, ja vardarbīgā noziegumā ir izmantots transportlīdzeklis. Tas attiecas, piemēram, uz gadījumiem, kad transportlīdzeklis nav bijis apdrošināts, transportlīdzekļa vadītājs ir aizbēdzis vai kad transportlīdzekļa vadītājs ir rīkojies tīši un nelikumīgi.

Kāda veida atbalstu es varu saņemt no nevalstiskajām organizācijām?

Nevalstiskās un brīvprātīgo organizācijas cietušo atbalstam iesaistās ar daudziem un dažādiem pasākumiem, lai uzlabotu cietušo stāvokli un piedāvātu viņiem atbilstošu palīdzību.

Cietušo atbalsta organizāciju eksperti piedāvā iespēju pārrunāt nodarījuma sekas, sniedz psihosociālu atbalstu, informē par iespējamu kriminālprocesu un finansiālu kompensāciju. Viņi var arī sniegt citu palīdzību, piemēram, sazināties ar prokuroru vai palīdzēt vērsties pēc psihoterapeita atbalsta.

Kā valsts mēroga cietušo atbalsta organizācija jāmin „ **WEISSER RING e. V.**“ Šai apvienībai ir gan kontaktpunkti visā Vācijā, gan, piemēram, jau pieminētais palīdzības tālrunis 116 006, uz kuru piezvanot, noziedzīgos nodarījumos cietušie var saņemt ātru un profesionālu atbalstu. Apvienības piedāvātā palīdzība jo īpaši ietver konsultācijas, palīdzību saziņā ar iestādēm un tiesām, pirmreizējās bezmaksas konsultācijas ar advokātu izkārtošanu, starpniecību pirmās medicīniskās/psiholoģiskās konsultācijas saņemšanai personām, kuras cieš no noziegumu posttraumatiskā stresa, pavadīšanu uz tiesu, kā arī finansiālo atbalstu. Turklāt organizācija *WEISSER RING e.V.* īsteno arī projektus saistībā ar kompensāciju cietušajiem un izlīgumiem starp cietušo un likumpārkāpēju.

„ **Cietušo atbalsta organizāciju apvienība Vācijā**“ (*Arbeitskreis der Opferhilfen in Deutschland e.V., ado*) ir dažādu profesionālu reģionālu cietušo atbalsta organizāciju jumta organizācija. Tās mērķi citstarp ir regulāra informācijas apmaiņa starp Vācijas Federālās Republikas cietušo atbalsta organizācijām, cietušo atbalsta profesionālo standartu noteikšana, jaunu profesionālu cietušo atbalsta organizāciju dibināšana un sadarbība starp dažādām cietušo atbalsta organizācijām. Arī šī organizācija sniedz konsultācijas un palīdzību saziņā ar iestādēm, kā arī iespēju saņemt psiholoģisko palīdzību krīzes situācijās, un izkārto medicīnisku un ārstniecisku aprūpi, juridiskas konsultācijas, pavadā uz policiju, iestādēm un tiesām, panāk izlīgumus starp cietušo un likumpārkāpēju vai darbojas kā starpnieks tajos.

Vairākas atbalsta organizācijas ir specializējušās sniegt konsultācijas un aprūpi konkrētos noziedzīgos nodarījumos cietušajiem, it īpaši dzimumnoziegumos, rasistiskos, antisemitiskos vai arī homofobiskos vai transfobiskos uzbrukumos cietušajiem. Arī šīs iestādes ir apvienojušās zem dažādām **jumta organizācijām**, piemēram:

 VBRG – *Verband der Beratungsstellen für Betroffene rechter, rassistischer und antisemitischer Gewalt* (Konsultāciju punktu no labējas, rasistiskas un antisemitiskas vardarbības cietušajiem apvienība)

 BFF – *Bundesverband der Frauenberatungsstellen und Frauennotrufe in Deutschland* (Vācijas Konsultāciju punktu sievietēm un palīdzības tālrunu federālā apvienība).

Papildus šīm starpreģionālajām cietušo atbalsta iniciatīvām daudzas atbalsta organizācijas vērienīgi darbojas reģionālajā un vietējā līmenī. Tās atrodamas, izmantojot konsultāciju punktu meklētāju: <http://www.hilfe-info.de>.

Lapa atjaunināta: 19/10/2021

Šīs lapas dažādās valodu versijas uztur attiecīgās dalībvalstis. Tulkojumu veic Eiropas Komisijas dienestā. Varbūtējās izmaiņas, ko oriģinālā ieviesušas kompetentās valsts iestādes, iespējams, nav atspoguļotas tulkojumos. Eiropas Komisija neuzņemas nekādas saistības un atbildību par datiem, ko satur šis dokuments, vai informāciju un datiem, uz kuriem šajā dokumentā ir atsauces. Lūdzam skatīt juridisko paziņojumu, lai iepazītos ar autortiesību noteikumiem, ko piemēro dalībvalstī, kas ir atbildīga par šo lapu.